

24 червня 2010 р. в місті Ужгород, в приміщенні корчми-музею «Деца у Нотаря», відбувся міжнародний семінар українсько-словацького проекту «Вігорлатські вузькоколійки», організатором якого виступила Агенція Регіонального Розвитку «Ширав», Словаччина. Семінар отримав підтримку в рамках 2-го конкурсу Норвезького фінансового механізму та державного бюджету Словацької Республіки програми «Відкриваємо двері для нових можливостей співпраці». Метою семінару є презентація використання лісових

вузькоколієк, як продукту розвитку активного туризму, на основі використання культурної та технічної спадщини. Семінар спрямований на координування регіональних представників щодо ефективного використання існуючих засобів розвитку туризму.

Партнери проекту із боку Словаччини:

- Велосипедна Група «Kostitras», м. Прешов,
- Перший клуб туристів м. Міхаловце,
- Регіональна Агенція Розвитку Borolo,
- Регіональна Агенція Розвитку «Poloniny», м.Сніна
- Агентство підтримки регіонального розвитку

Партнери проекту з України:

- Міжнародна Асоціація Регіонального Розвитку «МАІРР», м.Ужгород.

Під час першого блоку семінару «Регіон – Міжнародна Співпраця – Транскордонна діяльність та Регіональний розвиток» представники різних регіональних організацій та агенцій висловили свою думку щодо стану, можливостей та перспектив регіонального розвитку та представили свої організації.

Олександр Коваль, викладач Ужгородського Національного Університету, географічного факультету, голова Туристичного Інформаційного Центру розповів про туристичний потенціал Закарпаття та про види туризму, які на даний момент розвиваються в Закарпатській області, зокрема, військовий, туристичний, винний туризм. Він наголосив про діяльність існуючих спільних українсько-

словацьких проектів, одним з яких є розробка туристичного винного шляху «Via Regia», який простягається від с. Середнє, Ужгородський р-н до Спішської Капітули, Кошицький край, та включає в себе всі виноробні райони даної території.

Голова Регіональної Агенції Розвитку «Poloniny», Святослав Густяк, представив свою організацію та її роль в даному проекті. Святослав Густяк наголосив увагу на тому, що всі проекти мають мати не тільки теоретичний та дорадчий характер, але і нести практичну користь для всіх. Головою Агенції «Poloniny» було представлено проект «Зелені полонини, зелена магістраль туризму, зелена співпраці», який також фінансується в рамках програми Норвезьким фінансовим механізмом та спрямований на розвиток сільського туризму на території заповідника «Національний Парк Полонини». В рамках цього проекту було проведено дослідження щодо наявної та потенційної інфраструктури на даній території.

Вадим Пилипенко, директор Міжнародної Асоціації «MAIPP», розповів про цілі та пріоритети Асоціації та представив можливості розвитку Карпатського регіону за участю активних громадських організацій, що функціонують на території Закарпатської області. Презентовані новостворені організації, а саме Центр Українсько-Польського Транскордонного Співробітництва, Українсько-Словацький Центр Транскордонного Співробітництва «Карпати», та Центр Європейський Ініціатив. Діяльність кожної організації направлена на розвиток ділового партнерства з прикордонними регіонами.

Представники словацьких Агенцій регіонального розвитку Ян Френа, голова Місцевої Активної Групи «Душа» та Владімір Петра – регіональна агенція розвитку «Tatry Spiš», розповіли про власний досвід розвитку регіону та про реалізовані ними проекти. Вони наголосили увагу на тому, що важливим в даному аспекті розподіл регіону на мікро регіони та їх ефективне використання та розвиток на основі стабільного партнерства.

Другий блок семінару був присвячений Потенціалу та можливостям Регіонального Розвитку. Під час другої частини семінару були розглянуті більш конкретні можливості розвитку прикордонних територій. Особлива увага приділялася збереженню вузькоколієк та розвиток туризму з їх допомогою. Словацькі партнери запевнили, що в разі реконструкції та відновлення роботи вузькоколієк на Закарпатті, вони гарантують наявність словацьких туристів на цій території.

Голова організації «Друзі Полонин», Мірослав Бураль ознайомив присутніх на конференції історичними особливостями створення вузькоколієк на території Словацької Республіки, де вона простягається від прикордонного з Україною с.Убля, до м. Міхаловце. А колега Мірослава Буралья на Закарпатті, Денис Добра, розповів про історію вузькоколієк в Закарпатському краї. Не так давно Боржавська вузькоколійна дорога відмічала свій 100-й ювілей. На даний момент залізниця з'єднує три райони Закарпаття і є дуже привабливим залізничним туристичним об'єктом. Однак, актуальною проблемою залишається її запущений стан та недбалий догляд. Якби хоч окремі вузькоколієві залізниці Закарпаття, можна було відновити, їх можна було б використати під туристичні маршрути. Це стало б своєрідною екзотичною привабливістю для закордонних туристів, котрих так манять чарівні куточки Карпатських гір, його історія і традиції, звичаї добрих, щирих, працьовитих і гостинних людей Срібної землі.

Сам проект «Вігорлатські вузькоколійки» презентувала директор Агенції регіонального розвитку «Ширава», Надежда Юркова. Вона ще раз розповіла про

партнерів проекту та наголосила, основною метою даного проекту є розвиток прикордонного регіону Словаччина (Земплін) - Україна (Закарпаття) за допомогою розвитку інноваційних туристичних продуктів на основі використання культурної та технічної спадщини, а також посилення співпраці та проведення дослідження спільної історії.

Територія, на якій реалізується проект багата своїми історичними особливостями та створена для розвитку туризму. Тут знаходяться Національні Парки та Заповідники, історичні пам'ятки, внесені культурну спадщину ЮНЕСКО, неторкнута природа Карпат та цікава архітектура.

Директор Агенції регіонального розвитку «Ширава» Надежда Юркова, звернула увагу на те, що експерти в сфері туризму рекомендують зосередити всю увагу на використанні однієї цікавої та особливої привабливої риси для залучення туристів. Проект «Вігорлатські Вузькоколійки» має на меті розвинути туризм за допомогою саме такої ефективної риси, якою є використання лісових залізниць та їх історичного контексту.

Під час презентації проекту «Вігорлатські вузькоколійки», також був представлений вже реалізований проект, який також спрямований на розвиток туризму між Закарпаттям та Земпліном, під назвою «Via Regia» - стара винна дорога, яка простягається від с.Середнє до Спішської Капітули. Даний проект презентував представник уряду Геотуризму із м. Кошіце, Бартоломій Балаж.

Після закінчення семінару, словацькі гості мали можливість переглянути туристичні особливості м. Ужгород та м. Мукачева, зокрема Ужгородський та Мукачівський Замки, старе село, а також про дегустувати закарпатські вина.

Захід, що відбувся в Ужгороді, надав можливість українським та словацьким учасникам семінару спрямувати свою діяльність, яка співпадає з особливими цілями проекту, а саме координація окремих зацікавлених сторін та секторів щодо ефективного використання наявного потенціалу, а також необхідність здійснення перших кроків до розширення туристичного потенціалу в українсько-словацькому прикордонному регіоні. В рамках проекту будуть проведені такі заходи як, створення мережі та міжнародна співпраця, проведення досліджень щодо збереження культурної та технічної спадщини, дослідження наявних велосипедних та туристичних доріжок, підтримка туризму та ефективне використання вузькоколієк, тощо.

**Керівник Українсько-Словацького Центру «Карпати»
Яна Дуганчик**